

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

15.01.2015

Høringsuttalelse – Forslag om endringer i privatskoleloven (ny friskolelov)

Vi viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev 17. oktober 2014, forslag om endringer i privatskoleloven (ny friskolelov), og avgir her våre uttalelser til foreslåtte endringer, særlig angående godkjenningsordningen og kompletterende undervisning.

Kapittel 9. Kompletterende undervisning

Departementet skriver i høringsnotatet at:

Tilskuddets størrelse er avhengig av hvor mange elever som gis kompletterende undervisning ved den enkelte skole. For skoler med klasseromsundervisning gis det etter dagens beregningsregler mer tilskudd for den første eleven enn for de neste elevene, mens nettskolene får likt tilskudd per elev uansett antall elever.

I praksis får nettskoler mer tilskudd per elev enn skoler med klasseromsundervisning når skolene har mer enn 7 elever. [...]Begrunnelsen for dagens beregningsregler er at nettundervisning i større grad vil være én til én undervisning som vil koste like mye per elev, i motsetning til klasseromsundervisningen som i stor grad rettes mot klassen i sin helhet. Med utviklingen som har vært i de siste årene med hensyn til teknologi og nettløsninger, er det grunn til å vurdere om nettskoler i dag kan drive mer effektivt enn dagens tilskuddsberegning skulle tilsi.

Fleksibel utdanning Norge (FuN) mener det er fornuftig å gjennomgå teknologibaserte utdanninger regelmessig, da disse kan tenkes å utvikle seg i en raskere takt enn ikke-teknologibaserte.

Departementet vil ved en slik gjennomgang trolig komme til samme resultat som oss; at selv om nettskolene driver effektivt, vil modus operandi fortsatt være en-til-en-undervisning. Dette fordi elevene befinner seg i ulike tidssoner og med daglig timeplan organisert etter den virkelighet eleven befinner seg i. I motsetning til stedbaserede skoler, der eleven forventes å organisere sin dag omkring skolens timeplan, må nettlærere som leverer kompletterende undervisning tilpasse seg hver enkelt elevs timeplan.

Naturligvis kan enkelte elementer automatiseres, som at forelesninger kan legges ut på video, men dette er uansett en liten del av kommunikasjonen som foregår i en kvalitetsundervisningssituasjon.

Vi vil også bemerke at den teknologi og de nettløsninger departementet legger til grunn for å ønske ny gjennomgang også er tilgjengelig for stedbaserte skoler, og vil derfor ikke påvirke forskjellen som eksisterer mellom disse to skoleslagene, og som ligger til grunn for eksisterende beregningsmodell.

Vi minner om at revideringen av retningslinjene for Kompletterende undervisning august 2013 reduserte tilskuddet pr. elev i nettskolene, mens kravet til dokumentasjon økte, også i forhold til de stedbaserte skolene.

I høringsnotatet står det også at:

Departementet mener det er viktig at norske statsborgere får opplæring i norsk, samfunnsfag og RLE. Det norske språk og kunnskaper om religion og det norske samfunn, er en viktig del av det å være norsk og noe som gjør oss i stand til å fungere godt i det norske samfunnet.

FuN er enig i dette, og legger i ordet «opplæring» et visst kvalitetsaspekt. I undervisning generelt, og i disse fagene spesielt, er kommunikasjon en viktig del av læreprosessen. Dette er ikke fag der det meste av tilbakemelding kan besørges av automatiske rettingsprogrammer i læringsplattformen. Elevene er avhengige av å få personlige tilbakemeldinger på sine subjektive utspill, og mens feedback på en stedbasert skole ofte kan besørges i muntlige læringsbolker på 60 minutter med 20-25 elever, må nettundervisningen ivareta den samme feedback-funksjonen enten i en-til-en-møter eller skriftlig (noe som igjen fordrer en spesiell nøyaktighet).

Selv om vi bruker begrepet «nettskoler» her, gjelder dette kapittelet i praksis særlig én nettskole, nemlig Globalskolen. Vi finner det derfor riktig å minne om at Globalskolens elever tar fagene på frivillig basis i tillegg til, ofte krevende, fulltidsskolegang i landene de befinner seg. Det er derfor tydelig at Globalskolen gjør en meget god jobb med de ressursene de har i dag, og det er vanskelig å se at en ny tilskuddsordning vil bidra til annet enn å senke kvaliteten på sikt.

FuN foreslår på bakgrunn av overstående at tilskuddene pr. elev i nettskoler forblir uavhengig av antall elever i «klassen».

Ikke berørt i høringsforslaget, men aktuelt når loven nå skal endres, er spørsmålet om eksamensrett i kompletterende undervisning. Studenter som skal søke høyere utdanning i Norge må normalt kunne dokumentere sine kunnskaper i norsk og samfunnsfag, og i dag må de skaffe slik dokumentasjon ved for eksempel å ta en godkjent prøve, som Bergenstesten. Dette er en ekstra hindring for utenlandsboende elever som kommer hjem til Norge for å fullføre utdannelsen sin, og kan i verste fall forskyve studieløpet med opptil ett år for disse unge studentene.

FuN foreslår derfor at private skoler med rett til tilskudd (friskoler) som gir kompletterende undervisning også gis eksamensrett/rett til å utstede vitnemål.

Kapittel 3. Godkjenningsordningen

Vi forstår av høringsnotatet at regjeringen ønsker flere offentlig finansierte friskoler, og at ett av virkemidlene for å oppnå dette er å åpne for såkalte *profilskoler*, som skal være skoler med tydelig faglig profil, i tillegg til at ordningen med å godkjenne skoler som bygger på en anerkjent pedagogisk retning fortsettes. FuN mener det er nødvendig med ytterligere oppmuntring til fleksibel metodikk også i grunnopplæringen.

I høringsnotatet står det om den eksisterende ordningen:

I praksis har det alltid bare vært steinerskoler og montessoriskoler som har fått godkjenning etter denne bestemmelsen. Innholdet i dette begrepet er omtalt i Ot.prp. nr. 37 (2006-2007) der det blant annet heter:

"I dette begrepet ligger det bl.a. at pedagogikken ikke nødvendigvis er annerledes enn den som tilbys i den offentlige skolen, men at den må representere en sammenhengende idé og et verdigrunnlag som normalt ikke realiseres i den offentlige skolen fordi det kreves en særskilt tilrettelegging av kompetansemålene i Kunnskapsløftet og/eller fordi de har en sammenhengende idé som "binder" opplæringen metodisk."

FuN foreslår å endre teksten i § 2-1 annet ledd bokstav b) til «anerkjent pedagogisk retning eller metode». Vi tror ikke at nettbasert utdanning i særlig grad vil erstatte den stedbaserte i grunnopplæringen, men det finnes elever som av ulike årsaker ikke kan få likeverdig opplæring på sin egen skole fordi de ikke kan være fysisk til stede. Selv om mange skoler strekker seg langt i å prøve å ivareta disse elevene via bruk av internett, er det vanskelig å opprettholde kvaliteten på denne undervisningen samtidig med at læreren har ansvar for den stedbaserte delen av klassen. Nettundervisning er en metodikk som må læres, på linje med Steiner- og Montessoripedagogikken. For elever som ikke kan følge stedbasert undervisning kan derfor en etablert nettskole med full fokus på nettpedagogikk gi bedre utdanningskvalitet enn en improvisert løsning fra skole med stedbasert undervisning som primæroppgave. Vi foreslår derfor også å nevne offentlig godkjente nettskoler¹ i eksempler på institusjoner som benytter seg av alternativ, og anerkjent, metode. Siden departementet ønsker at den nye loven skal stå seg over tid, gir det mening å inkludere nettpedagogikk og fleksibel utdanning.

FuN har også en prinsipiell uttalelse om opplæringstilbud for voksne, siden departementet ber om det:

[...] høringsinstansene vurdere om friskoleloven skal åpne for at

---

¹ Etter voksenopplæringslovens kapittel 3: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-95/KAPITTEL_3#KAPITTEL_3

opplæringstilbud spesielt organisert for voksne kan få godkjenning. [og] viser til departementets vurderinger i kap. 7.

og

[...]om høringsinstansenes syn på om private skoler som tilbyr yrkesfaglig opplæring skal gis anledning til å tilby Vg3 i skole for elever som ikke får tilbud om læreplass, eventuelt om et slikt tilbud bare bør gjelde for skoler som gir videregående opplæring i små og verneverdige håndverksfag.

FuN ser at et opplæringstilbud spesielt organisert for voksne gjerne vil være fleksibelt og nettbasert. Vi vet at mange voksne med rett til utdanning er i arbeid og i livssituasjon med økonomiske forpliktelser. Selv med halv progresjon kan det være tøft å ta igjen tre års fulltidsstudium i tillegg til jobb og eventuell familie. Andre kandidater kan være uten jobb og både ha kapasitet til, og motivasjon for, å gjøre studiene under normert tid.

En av FuNs målsettinger er at utdanning skal være tilgjengelig, og vi anbefaler derfor at eventuelle utdanningstilbud spesielt rettet mot voksne har en betydelig fleksibilitet når det gjelder gjennomføringsperiode, og at tilskuddsordningene gjenspeiler dette.

Når det gjelder departementets uttalelse om at det kan være krevende for fylkeskommunene å overta ansvaret for elever fra private skoler som ikke har fått læreplass, tolker vi det slik at departementet er bekymret for kvaliteten på tilbudet disse elevene vil få. Etter prinsippene om tilgjengelighet og kvalitet, mener vi derfor at det er naturlig om videregående skoler med yrkesfag får anledning til å tilby tredjeåret til elever som ikke får læreplass, og at dette også vil gjelde eventuelle nettskoler.

Vennlig hilsen

Kari Olstad

Rådgiver, Fleksibel utdanning Norge